

zastavení naučné stezky

trasa naučné stezky

turistické trasy

0 1 km

BRLOŽSKO

Vážení návštěvníci, Obecní úřad Brlohu a Správa chráněné krajinné oblasti Blanský les Vás zvou k návštěvě naučné stezky, která Vás seznámí s přírodním a kulturním bohatstvím Brložska. Na trase dlouhé 7,2 km můžete navštívit řadu zajímavých míst, seznámit se s životem zdejší krajiny i s překvapivě bohatou a někdy i tajemnou historií jejího osídlování. Naučná stezka, vybudovaná v roce 2001, má 16 zastavení.

Pohled na Brloh, Kleť, Hřibový vrch a Bulový (zleva)

Brložsko je kopcovitá krajina na severozápadním okraji Křemežské kotliny, na úpatí vrchů Bulový (953 m n. m.) a Buglata (832 m n. m.). Vyznačuje se působivými výhledy do okolí, jehož horizonty lemují zalesněné hřebeny Blanského lesa.

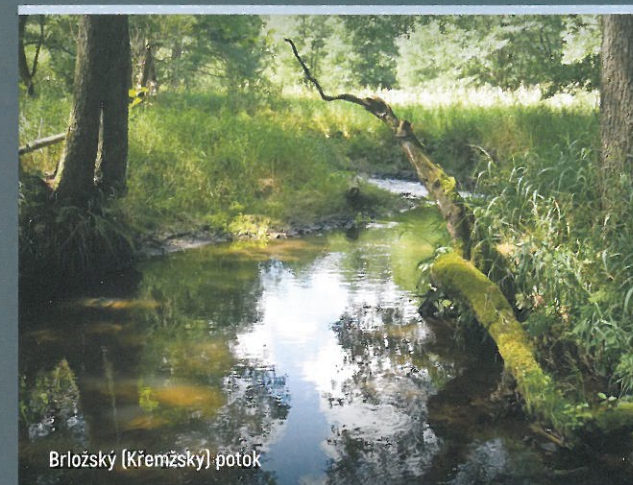
Ochranu přírody a krajiny zde zabezpečuje Správa chráněné krajinné oblasti Blanský les se sídlem ve Vyšném u Českého Krumlova.

01 OBEC BRLOH

Brloh je skryt mezi kopci Stráž, Kněžský vrch, Zámek a Stržišek. První písemná zmínka o něm pochází z roku 1310. Původní uspořádání vesnice je založeno na dvou protilehlých obloukových frontách usedlostí, které tvořily dlouhou náves, sledující tok Křemžského potoka. Na jihovýchodním konci obce stával mlýn. Několik dochovaných štítových průčelí v severní části návsi je dokladem lidové architektury původních usedlostí.

V obci je základní a mateřská škola, zdravotní středisko, dům s pečovatelskou službou, dva obchody. V roce 2016 žilo v Brložce 1067 obyvatel.

02 KŘEMŽSKÝ POTOK

Brložský (Křemžský) potok

Křemžský potok pramení na úbočí hory Chlum u osady Markov v nadmořské výšce 950 m. Podle míst, jimiž protéká, nese také jména Markovský, Rybářský, Dobročkovský a Brložský. Je dlouhý 30 km a ústí do Vltavy pod Dívčím kamenem. Jeho povodí má rozlohu 126 km². Je domovem řady živočichů, ohrožené vranky obecné, silně ohrožené vydry říční a kriticky ohrožené mihule potoční. V minulosti v něm žil kriticky ohrožený mlž perlorodka říční. V úseku mezi Brlohem a Červeným mlýnem byl tok nevhodně regulován a zbaven přirozeného charakteru.

Oměj pestrý

03 BŘEHOVÉ POROSTY A VLHKÉ LOUKY

Vývoj břehových porostů a vlhkých luk ovlivnila lidská činnost v povodí. V nivě je nadbytek živin splavených z polí a hnojených luk na odlesněných svazích. Stromové patro břehových porostů tvoří olše lepkavá a vrba křehká, v keřovém patře je hojná střemcha hroznatá a vrba popelavá. V bylinném patře se vyskytuje ohrožený oměj pestrý. Vlhké louky byly dříve druhově bohaté, v nedávné minulosti byly z velké části poškozeny odvodněním nebo již nejsou koseny. I dnes v nich však můžeme nalézt chráněný prstnatec májový.

Ropucha obecná

04 STOJATÉ VODY

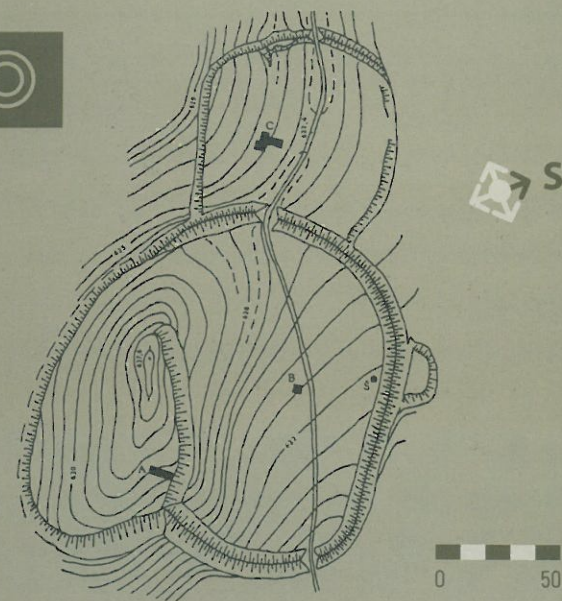
Uměle vytvořeným prostředím jsou rybníky. Zadržují vodu a jsou-li správně obhospodařovány, poskytují útočiště mnoha druhům rostlin a živočichů, jež by jinak po odvodnění tůň a mokřadů z krajiny zcela vymizely. Hrozbou života rybníků je přehnojení, jehož důsledkem je nedostatek kyslíku ve vodě a rozvoj tzv. vodního květu, tvořeného různými druhy sinic a řas. Nebezpečím pro pobřežní společenstva je i vyhrnování břehů, které vytváří nevhodně strmé břehy, ničí jejich přirozenou zonaci a vede k jejich zaplevelení.

05 HRADIŠTĚ U ONDŘEJE

Raný středověk začal na území České republiky v první polovině 6. století n. l. příchodem Slovanů. Do jižních Čech pronikli asi až v 7. století. EPOCHU od 7. do konce 12. století nazýváme dobou hradištní.

Hradiště u Ondřeje bylo vybudováno na přelomu 8. a 9. století, ještě před přijetím křesťanství. Centrem hradiště bylo návrší (akropole), pod kterým se na severní straně rozkládalo osídlení chráněné valem. Hlavní vstup byl na západní straně, kde bylo vybudováno předhradí opevněné valem. Hradiště zaniklo při požáru v druhé polovině 9. století.

▶▶▶ Plán hradiště u Ondřeje

06 ALEJE

Aleje jsou cenným prvkem v krajině, jíž dodávají příjemný ráz a krásu. Jsou útočištěm vzácných druhů hmyzu a domovem ptáků i netopýrů. Aleje spolu s cestami vytvářejí linie, jimiž se některé druhy mohou v krajině šířit. Kostrou 1000 m dlouhé aleje západně od hradiště U Ondřeje je 87 dubů letních, z nichž 26 je starých 110 – 130 let. Menším počtem jsou zastoupeny i jasan ztepilý, javor mléč, javor klen, bříza bradavičnatá, třešeň ptačí a topol osika.

Dub letní

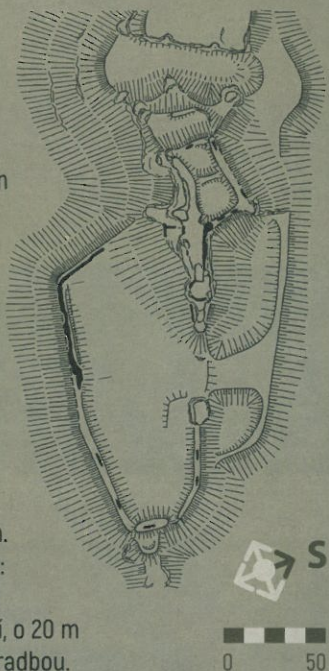
Letecky pohled do Křemežské kotliny

07 REVITALIZACE KŘEMEŽSKÉ KOTLINY

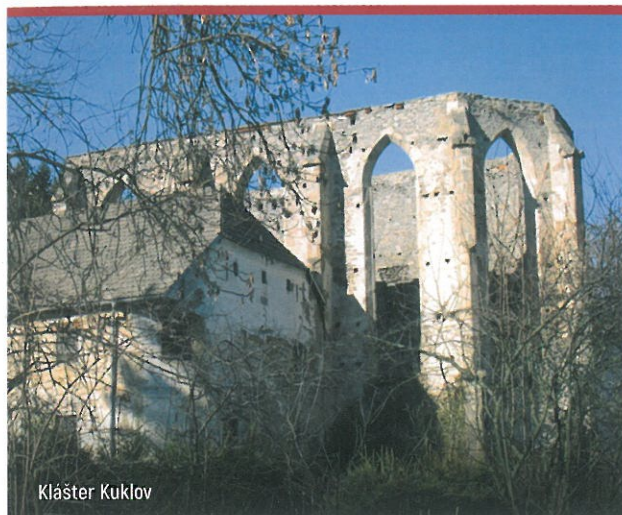
Křemežskou kotlinu lidé ovlivňovali po staletí. V druhé polovině 20. století však intenzita zásahů do krajiny neobyčejně vzrostla. Byla scelována pole, přičemž zanikaly meze a remízky, došlo k rozsáhlému odvodňování luk a prameniští i k napřímení vodních toků, které byly často spoutány do betonových koryt. Tyto negativní zásahy si zaslouží postupnou nápravu – revitalizaci, která znamená obnovu základních funkcí krajiny.

08 HRAD KUGLVEIT

Název hradu Kuglveit, Kukl-vejt či Kuklov vznikl podle kuželovitého kopce, tvarem připomínajícího mnišskou kápi. Hrad byl vybudován v polovině 14. století Dětrichem z Portic, kancléřem Karla IV., na granulitovém ostrohu nad Dobročkovským (Křemžským) potokem. Měl být opěrným místem územních nároků vyšehradské kapituly proti zlatokorunskému klášteru. Později přešel do majetku krále a v roce 1395 byl Jindřichem z Rožmberka dobyt a vyvrácen. Postaven byl ve dvou úrovních: na horní, na vrcholu skály, stál palác a hláska, zatímco v dolní, o 20 m níže, bylo nádvoří obehnané hradbou.

09 KLÁŠTER KUKLOV

Kláster Kuklov

Původní osada s farním kostelem sv. Ondřeje vznikla u středověkého hradu Kuglveit a po jeho zničení zpustla. Roku 1495 povolili Petr a Oldřich z Rožmberka Kongregaci poustevníků sv. Františka z Pauly (paulánům) založit zde klášter. Konvent zanikl již počátkem 16. století. Klášterní kostel nebyl dostavěn, zachované zbytky pravděpodobně představují kněžiště zamýšleného trojlodí. Roku 1528 tu Rožmberkové zřídili pivovar, později panský dvůr. V roce 1965 na tomto romantickém i tajemném místě natáčel režisér František Vlácil historický film Údolí včel.

11 ŽIVOČICHOVÉ

V bučinách na Brložsku žije nejen srnec obecný a prase divoké, ale i rys ostrovid. K nejtypičtějším ptákům patří pěnka obecná, budníček lesní a červanka obecná, z dravců je nejhojnější káně lesní, vzácnější jsou včelojed lesní a krahujec obecný. Z ohrožených druhů žije v bučinách Blanského lesa holub doupňák. Za jarní noci lze zaslechnout i tajemné houkání sýce rousného. Význační zástupci hmyzu jsou motýl martináček bukový a brouk roháček bukový.

12 LES

Přírodní rezervace Jaroninská bučina

Květnaté a kyselé bučiny a suťové lesy na svazích Blanského lesa patří k nejcennějším prvkům chráněné krajinné oblasti. Buk lesní se tu vyskytuje zčásti v čistých porostech, jindy spolu s jedlí bělokorou, jilmem horským, javorem klenem a smrkem ztepilým. Přirozené smíšené porosty tvoří základ přírodních rezervací Jaroninská bučina, Malá skála, Ptačí stěna, Chrástanský vrch a Vysoká Běta, Klet a Dívčí Kámen. Mezi cenné lesní porosty patří rovněž přirozené bory na hadcových podkladech.

13

HRADIŠTĚ NA VRCHU STRŽÍŠEK

Vrch Stržíšek se vypíná do výšky 170 m nad Křemežskou kotlinou. Hradiště z pozdní doby halštatské až časně laténské (5. století před n. l.) bylo objeveno v roce 2000. Jde o jednoduše opevněné návrší o rozloze 0,45 ha. Na severní straně se opírá o skalní výchozy, zbytek je uzavřen okrouhlým valem. Hradiště zřejmě sloužilo jako útočiště okolních osad v případě ohrožení a zaniklo asi nenásilnou cestou počátkem 4. století před n. l.

Hradiště na Stržíšku

10 KULTURNÍ KRAJINA

Přechodem od sběračství a lovu k pastvě a zemědělství začali lidé postupně kácet lesy, které původně pokrývaly krajinu. Vznikala tak kulturní krajina, která poskytovala zpočátku rozmanité podmínky pro existenci různých společenstev a život řady druhů rostlin i živočichů. Biodiverzita, tedy druhová rozmanitost, byla v té době značně vysoká. V krajině se projevila ovšem i průmyslová revoluce – od 19. století biodiverzita klesá, a tím je narušena i ekologická stabilita krajiny. Změny v krajině se nejvíce dotkly luk a pastvin, tedy společenstev vzniklých teprve po odlesnění. Část trvalých travních porostů byla rozorána, část převedena na intenzivní kultury s malým počtem druhů, mnoho luk zarostlo lesem.

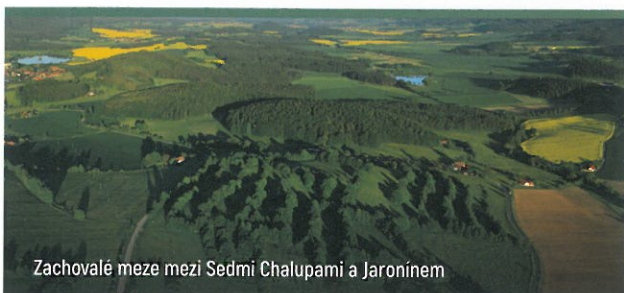
14 CHKO BLANSKÝ LES

Pohled do Křemežské kotliny, v pozadí Klet

Chráněná krajinná oblast Blanský les byla vyhlášena v roce 1990 a má rozlohu 212 km². V půvabném výhledu do krajiny dominuje masiv Blanského lesa s vrcholem Kletě, vysokým 1 084 m n. m. Na severu Křemežskou kotlinu uzavírá skupina Kluku a Vysoké Běty, na západě Hřibový vrch, Albertov a Bulový. V kotlině vyniká homole Otmaně a Chlumečského vrchu. Na území chráněné krajinné oblasti je vyhlášena 1 národní přírodní rezervace, 10 přírodních rezervací a 10 přírodních památek.

15 MEZE V KRAJINĚ

Zachovalé meze mezi Sedmí Chalupami a Jaronínem

Významným prvkem v krajině jsou meze. Vznikaly převážně jako hranice pozemků. Při deštích a tání sněhu zpomalují odtok vody, umožňují její lepší vsakování, brání odnosu půdy. Jsou útočištěm různých druhů živočichů a rostlin, které v zemědělské krajině jinde nemohou přežít. Meze jsou také důležitým krajinnotvorným prvkem.

16 KOSTEL SV. APOŠTOLŮ ŠIMONA A JUDY

Roku 1340 zde založil Petr z Rožmberka gotický farní kostel sv. Maří Magdaleny. V letech 1697 až 1704 byl přestavěn a rozšířen s využitím původní věže a štítu. Změněno bylo i původní zasvěcení. Stavitelem byl Giovanni Canevale, pocházející ze známé stavební rodiny z Lombardie.

Kostel sv. apoštolů Šimona a Judy v Brložsko

TEXT: Radek Janák, Leoš Lippl, Jaromír Mertlík, Vojtěch Storm, Oldřich Syrovatka, Filip Šipan, Alena Vydrová

REDAKCE: Jan Flašar

FOTO: Jan Flašar, Radek Janák, Libor Sváček, Tereza Rejnková, Tomáš Vosátka, Jan Indra, Marcela Paloudová

REALIZACE: Informační středisko CHKO Blanský les – Holubov a destinační společnost Turistické oblasti PodKletí – Jihočeský venkov, z.s.

www.jiznicechy.cz #jiznicechy

I. vydání, 2017. Neprodejné. Tiskové chyby vyhrazeny.

Brložsko průvodce přírodní a historickou naučnou stezkou

